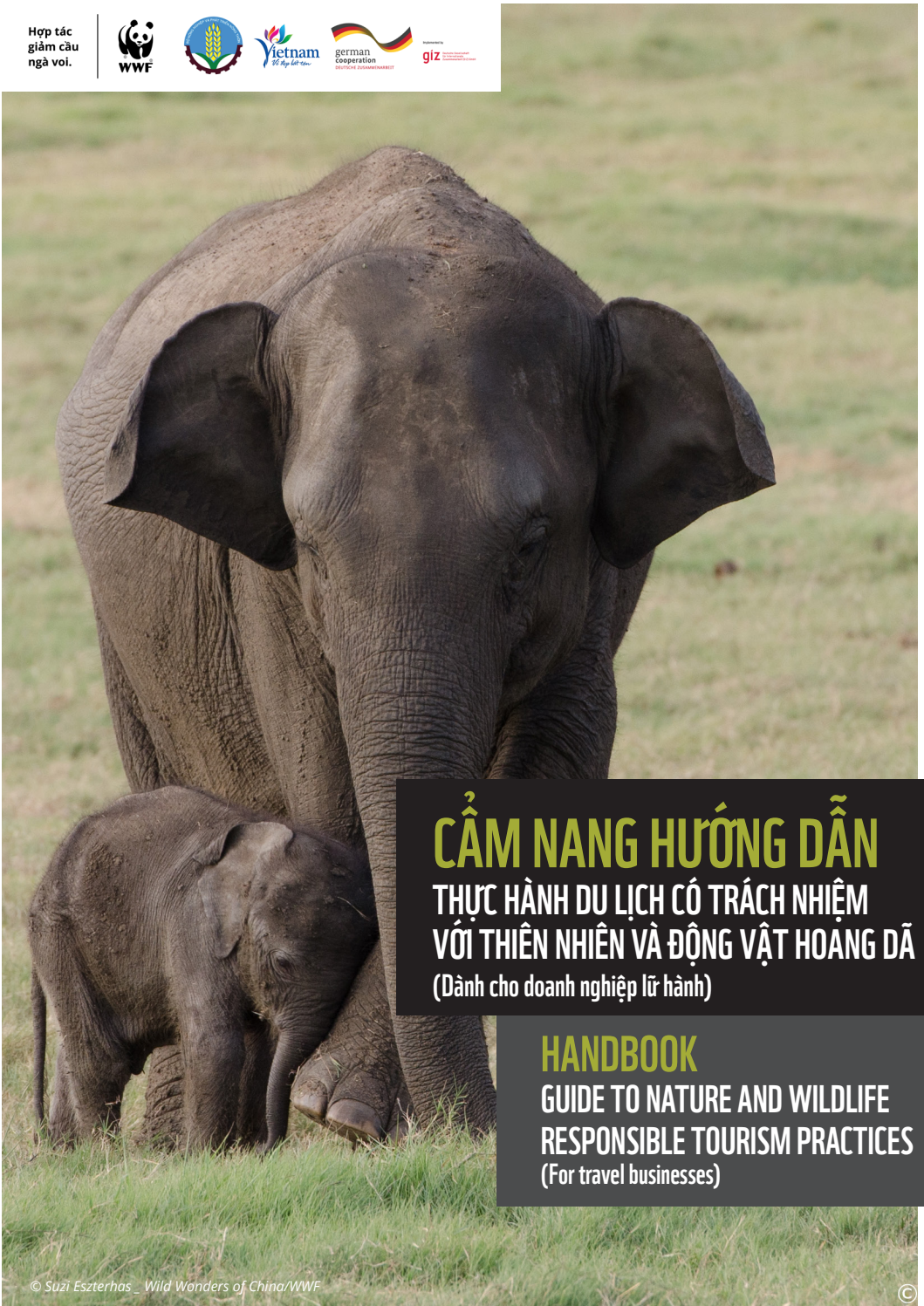

Hợp tác
giảm cầu
ngà voi.

CẨM NANG HƯỚNG DẪN

THỰC HÀNH DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOÀNG DÃ

(Dành cho doanh nghiệp lữ hành)

HANDBOOK
GUIDE TO NATURE AND WILDLIFE
RESPONSIBLE TOURISM PRACTICES
(For travel businesses)

MỤC LỤC

BỐI CẢNH RA ĐỜI	5
MỤC ĐÍCH XÂY DỰNG	6
HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG	6
BẢN QUYỀN VÀ TRÍCH DẪN TÀI LIỆU	6
MIỄN TRỪ TRÁCH NHIỆM	7
PHẦN I. TỔNG QUAN VỀ DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ	8
1. Thế nào là du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã	9
2. Lợi ích của du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã	10
3. Các nguyên tắc thực hành du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã	11
PHẦN II. DÀNH CHO DOANH NGHIỆP LỮ HÀNH	12
1. Lý do cần thực hành du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã	13
2. Doanh nghiệp lữ hành làm gì và không nên làm gì	13
3. Thông tin pháp lý doanh nghiệp lữ hành cần biết	16
PHẦN III. BÀI HỌC ĐIỂN HÌNH VỀ DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ	20
1. Công ty Emic Travel (Hội An, Quảng Nam)	21
2. Công ty du lịch Oxalis Adventure (Bố Trạch, Quảng Bình)	22
3. Công ty Footprint Travel (Hà Nội)	22
TÀI LIỆU THAM KHẢO	23

TABLE OF CONTENTS

BACKGROUND	25
PURPOSE OF THE HANDBOOK	26
INSTRUCTIONS FOR USE	26
COPYRIGHT AND REFERENCE CITATIONS	26
DISCLAIMER	26
PART I. OVERVIEW OF NATURE AND WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM	28
1. What is nature and wildlife responsible tourism?	29
2. Benefits of nature & wildlife responsible tourism	30
3. Principles of nature and wildlife responsible tourism practices	31
PART II. GUIDE FOR TRAVEL BUSINESSES	32
1. Reasons to practice nature and wildlife responsible tourism	33
2. What travel businesses should and should not do	33
3. Useful legal information for travel businesses	36
PART III. CASE STUDY ON NATURE AND WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM	38
1. Emic Travel (Hoi An, Quang Nam)	39
2. Oxalis Adventure tours (Bo Trach, Quang Binh)	39
3. Footprint Travel (Ha Noi)	40
REFERENCES	41

BỐI CẢNH RA ĐỜI

Nhân loại đang phải đối mặt với thực tế khắc nghiệt diễn ra trên hành tinh - là hậu quả của những hoạt động tàn phá thiên nhiên của chính mình. Hiện tượng ô nhiễm, lũ lụt, hạn hán, suy thoái đa dạng sinh học và sự biến mất của các loài động thực vật hoang dã đã trở thành vấn nạn toàn cầu, gây mất cân bằng sinh thái một cách nghiêm trọng. Báo cáo năm 2024 của Chương trình Phát triển của Liên hợp quốc (UNDP) cho thấy suy thoái đa dạng sinh học đang diễn ra với tốc độ chưa từng có trong lịch sử loài người với **hơn 1 triệu loài động vật và thực vật đang bị đe dọa tuyệt chủng** (UNDP, 2024). Theo Báo cáo Sức sống Hành tinh 2022 của Tổ chức Quốc tế về Bảo tồn Thiên nhiên (WWF), **quần thể động vật có xương sống đã suy giảm trung bình 69% trên toàn cầu** kể từ năm 1970 đến nay (WWF, 2022). Cũng theo WWF, **3/4 môi trường trên cạn và khoảng 2/3 môi trường đại dương đã bị thay đổi đáng kể** (WWF, 2022) và với tốc độ sản xuất và tiêu dùng nhựa như trong thời gian qua, dự báo của Diễn đàn Kinh tế Thế giới (WEF) cho thấy **khối lượng nhựa sẽ vượt khối lượng cá vào năm 2050** (WEF, 2016). Suy thoái đa dạng sinh học đã và đang ảnh hưởng nặng nề đến sinh kế, an ninh lương thực, sức khỏe cũng như chất lượng cuộc sống của con người và đẩy chúng ta vào những rủi ro khôn lường.

Du lịch là một ngành kinh tế quan trọng của nhiều quốc gia với hơn **80% hàng hóa và dịch vụ phụ thuộc vào các giá trị thiên nhiên và đa dạng sinh học** (WEF, 2020). Một mặt, du lịch có thể kết nối con người với thiên nhiên và thúc đẩy bảo tồn thiên nhiên, nhưng mặt khác, hoạt động du lịch cũng gây ra những xáo trộn, ảnh hưởng đến môi trường tự nhiên, làm suy giảm đa dạng sinh học.

Là một trong những quốc gia có mức độ đa dạng sinh học cao trên thế giới, cùng với các tài nguyên khác, Việt Nam có rất nhiều điều kiện thuận lợi để phát triển du lịch. Tuy nhiên, thực tế cho thấy ngành du lịch đã và đang khai thác tài nguyên thiên nhiên một cách thiếu bền vững, chưa phát huy được vai trò cầu nối trong việc thúc đẩy các bên liên quan tham gia bảo vệ thiên nhiên. Việc đáp ứng nhu cầu của một bộ phận khách du lịch đã làm gia tăng nạn mua bán và tiêu thụ động vật hoang dã, góp phần đẩy nhiều loài quý hiếm đến bờ vực tuyệt chủng.

Với sứ mệnh ngăn chặn sự xuống cấp của môi trường tự nhiên tại Việt Nam và xây dựng một tương lai trong đó con người sống hài hòa với thiên nhiên, Tổ chức Quốc tế về Bảo tồn Thiên nhiên tại Việt Nam (WWF-Việt Nam) - với sự tài trợ của Tổ chức Hợp tác Quốc tế Đức (GIZ) thông qua Dự án Giảm cầu ngà voi, sự phối hợp của Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam và Cơ quan thẩm quyền quản lý CITES Việt Nam đã thực hiện nhiều hoạt động nhằm giảm thiểu tác động tiêu cực của du lịch đối với thiên nhiên và động vật hoang dã như: tập huấn cho đội ngũ hướng dẫn viên du lịch và tổ chức tọa đàm với các công ty du lịch, lữ hành về du lịch trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã; cung cấp thông tin và hướng dẫn thực hành du lịch có trách nhiệm cho các cá nhân, tổ chức và doanh nghiệp liên quan. Cẩm nang Hướng dẫn thực hành du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã dành cho doanh nghiệp lữ hành ra đời trong bối cảnh này.

MỤC ĐÍCH XÂY DỰNG

Cẩm nang được biên soạn nhằm cung cấp một số kiến thức cốt lõi về du lịch có trách nhiệm trong mối quan hệ với bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã, đồng thời đưa ra những hướng dẫn thực hành du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã cho các doanh nghiệp lữ hành. Thông qua những nội dung này, tài liệu mong muốn nâng cao ý thức bảo vệ thiên nhiên và động vật hoang dã cho đội ngũ cán bộ và người lao động trong các doanh nghiệp lữ hành, từ đó, có các cách thức tác động làm thay đổi quan niệm và hành vi ứng xử của khách du lịch và các đối tác liên quan đối với thiên nhiên theo hướng tích cực, đặc biệt là giảm cầu đối với động vật hoang dã và các sản phẩm có nguồn gốc từ động vật hoang dã.

HƯỚNG DẪN SỬ DỤNG

Cẩm nang được tham khảo, sử dụng bởi đội ngũ cán bộ và người lao động trong các doanh nghiệp lữ hành trong quá trình tác nghiệp. Những hướng dẫn thực hành du lịch có trách nhiệm có thể được tham khảo và áp dụng trong quá trình tổ chức vận hành của doanh nghiệp. Cẩm nang cũng có thể được khai thác, sử dụng bởi các doanh nghiệp khác trong lĩnh vực du lịch, các đào tạo viên, các giảng viên trong hoạt động đào tạo, giảng dạy cho nhân lực lao động trong ngành du lịch để hướng dẫn và truyền cảm hứng, lan tỏa tình yêu thương và mong muốn được bảo vệ thiên nhiên và động vật hoang dã, góp phần phát triển du lịch bền vững tại Việt Nam.

BẢN QUYỀN VÀ TRÍCH DẪN TÀI LIỆU

Cẩm nang là một sản phẩm nằm trong khuôn khổ Dự án Giảm cầu Ngà voi do Tổ chức WWF-Việt Nam thực hiện. Bản quyền Cẩm nang thuộc sở hữu của WWF-Việt Nam. Việc sao chép, sửa đổi, tái bản Cẩm nang dưới các hình thức khác mà không được WWF-Việt Nam cho phép là vi phạm pháp luật về quyền sở hữu trí tuệ. Khi trích dẫn tài liệu này, vui lòng sử dụng định dạng sau: WWF-Việt Nam (2024). *Cẩm nang Hướng dẫn thực hành du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã* (dành cho doanh nghiệp lữ hành). Hà Nội.

MIỄN TRỪ TRÁCH NHIỆM

Cẩm nang cung cấp các nội dung cho mục đích tham khảo và không thay thế cho các tài liệu pháp lý. Các thông tin, luận điểm trong tài liệu này không nhất thiết phản ánh quan điểm của WWF-Việt Nam. Chúng tôi không chịu trách nhiệm cho bất kỳ thiệt hại nào gây ra cho người sử dụng hoặc bên thứ ba nào có liên quan đến việc sử dụng tài liệu này.

NHÓM TÁC GIẢ

TÁC GIẢ BIÊN SOẠN:

TS. Nguyễn Thị Thu Mai - Trưởng Khoa Du lịch, Trường Đại học Mở Hà Nội.

Nhóm chuyên gia góp ý:

TS. Phạm Lê Thảo - Phó Trưởng Phòng Quản lý lữ hành, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam.

ThS. Nguyễn Thanh Nga - Chuyên viên chính, Phòng Quản lý lữ hành, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam.

ThS. Lê Thị Minh Quế - Chuyên viên chính, Phòng Quản lý lữ hành, Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam.

ThS. Nguyễn Anh Tuấn - Chuyên viên Cơ quan thẩm quyền Quản lý CITES Việt Nam.

TS. Nguyễn Hữu Cường - Giảng viên, Trường Đại học Lâm nghiệp Việt Nam.

ThS. Vương Quốc Chiến - Quản lý Dự án giảm cầu ngà voi, WWF-Việt Nam.

NHÓM BIÊN TẬP:

Vũ Thanh Hà, Dự án giảm cầu ngà voi, WWF-Việt Nam.

Tạ Huy Vũ, Dự án giảm cầu ngà voi, WWF-Việt Nam.

PHẦN I.

TỔNG QUAN VỀ DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

1. THẾ NÀO LÀ DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

Du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã là một cách thức đặc biệt để con người kết nối với thiên nhiên, khám phá vẻ đẹp kỳ diệu của cảnh quan tự nhiên và thế giới động vật hoang dã. Sống trong môi trường tự nhiên mà không bị con người thuần hóa hay nuôi dưỡng, động vật hoang dã bao gồm tất cả các loài động vật sống tự do trong các hệ sinh thái tự nhiên, từ động vật có vú, chim, bò sát, lưỡng cư đến cá và côn trùng. Những loài này tự tìm kiếm thức ăn, nước uống và nơi trú ẩn, và chúng đóng vai trò quan trọng trong việc duy trì sự cân bằng sinh thái và đa dạng sinh học.

© Juozas Cernius/WWF-UK

Hoạt động du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã là một hình thức du lịch bền vững nhằm khai thác hiệu quả các giá trị tài nguyên thiên nhiên để phục vụ cho quá trình phát triển kinh tế, xã hội xong không làm suy thoái môi trường và chức năng của các hệ sinh thái. Du lịch trách nhiệm với thiên nhiên là quá trình duy trì được sự cân bằng giữa khai thác và bảo tồn môi trường tự nhiên và động vật hoang dã trong khi thực hiện các hoạt động du lịch. Sự cân bằng này được thực hiện bằng cách:

- Tuân thủ nghiêm túc các quy định, tiêu chuẩn về bảo vệ môi trường tự nhiên và động vật hoang dã trong quá trình quy hoạch, xây dựng hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ, lựa chọn dịch vụ và tổ chức các hoạt động du lịch;
- Kết nối khách du lịch với thiên nhiên và động vật hoang dã thông qua các hoạt động có trách nhiệm, không làm tổn hại các giá trị của thiên nhiên và động vật hoang dã;
- Dành một phần xứng đáng của nguồn thu từ hoạt động du lịch để phục vụ cho công tác bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã, đặc biệt ở những địa bàn diễn ra hoạt động du lịch;
- Khuyến khích, giáo dục các thành phần tham gia du lịch dành sự tôn trọng đối với tự nhiên, giảm thiểu những tác động tiêu cực của hoạt động du lịch lên môi trường tự nhiên và động vật hoang dã, đảm bảo sự phục hồi và phát triển của chúng;
- Quảng bá, lan toả được các giá trị của tự nhiên và chuyển tải thông điệp bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã đến khách du lịch và các thành phần liên quan, nâng cao nhận thức và điều chỉnh hành vi của họ, góp phần gìn giữ và bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã.

© Gary Block/WWF

2. LỢI ÍCH CỦA DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

Du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã mang lại rất nhiều lợi ích, không chỉ đóng góp vào việc bảo vệ môi trường và động vật hoang dã mà còn đảm bảo sự phát triển bền vững của du lịch, tạo ra lợi ích lâu dài cho tất cả các bên liên quan.

- **BẢO TỒN MÔI SINH TỰ NHIÊN:** Góp phần bảo vệ môi trường tự nhiên và động vật hoang dã, cân bằng hệ sinh thái để tạo ra một nơi an toàn và tốt đẹp hơn cho con người sinh sống;
- **ĐẢM BẢO ĐIỀU KIỆN PHÁT TRIỂN DU LỊCH:** Thông qua thực hành du lịch có trách nhiệm, việc bảo vệ tài nguyên thiên nhiên chính là bảo vệ một thành tố không thể thiếu hình thành nên các sản phẩm du lịch;
- **CẢI THIỆN TRẢI NGHIỆM CHO DU KHÁCH:** Mang lại cho du khách những trải nghiệm chân thực và có giá trị, giúp họ tận hưởng và kết nối với thiên nhiên;
- **HỖ TRỢ KINH TẾ CHO CÁC BÊN LIÊN QUAN:** Tạo nguồn thu bền vững cho các nhà cung cấp dịch vụ trong chuỗi cung ứng, cho cộng đồng địa phương, đóng góp cho công tác nghiên cứu và bảo tồn tự nhiên và động vật hoang dã;
- **CẢI THIỆN NĂNG LỰC CỦA CÁC THÀNH PHẦN LIÊN QUAN:** Góp phần đầu tư về con người thông qua đào tạo nâng cao nhận thức và kỹ năng cho các bên liên quan, trong đó có người dân địa phương để quản lý tài nguyên của họ một cách bền vững;
- **NÂNG CAO VỊ THẾ ĐIỂM ĐẾN DU LỊCH:** Cung cấp các sản phẩm và dịch vụ du lịch có trách nhiệm sẽ mang lại uy tín cho điểm đến du lịch, giúp cải thiện hình ảnh, nâng cao vị thế của điểm đến du lịch.

3. CÁC NGUYÊN TẮC THỰC HÀNH DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

- **TÔN TRỌNG:** Tôn trọng thiên nhiên bằng cách bảo vệ, không xâm hại, không tiếp tay cho các hoạt động xâm hại môi trường tự nhiên và động vật hoang dã;
- **CÔNG BẰNG:** Công bằng trong việc chia sẻ nguồn lợi thu được từ hoạt động du lịch dựa trên tài nguyên thiên nhiên cho các bên liên quan;
- **KHÁCH QUAN:** Trung thực và khách quan trong các đánh giá tác động môi trường của hoạt động du lịch từ giai đoạn quy hoạch, xây dựng dự án đến tổ chức thực hiện;
- **CHIA SẺ:** Chia sẻ thông tin, công nghệ, kỹ thuật và kinh nghiệm giữa các bên liên quan trong việc bảo vệ thiên nhiên và động vật hoang dã;
- **CÓ ĐIỂM DỪNG:** Không bắt chắp hay đánh đổi sự cân bằng và các giá trị của tự nhiên, sự sinh tồn của động vật hoang dã để phát triển du lịch bằng mọi giá.

PHẦN II.

DÀNH CHO DOANH NGHIỆP LỮ HÀNH

Nông dân hợp tác xã Dịch Vụ Lúa Mưa Nổi dùng thuyền ra thăm đồng lúa nổi trồng mùa nước nổi tại xã Vĩnh Đại, huyện Tân Hưng, tỉnh Long An, Việt Nam

© Cham Team/ WWF-Viet Nam

1. LÝ DO CẦN THỰC HÀNH DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

Thực hành du lịch có trách nhiệm với thiên nhiên và động vật hoang dã sẽ giúp các doanh nghiệp lữ hành:

- Đảm bảo sự an toàn cho doanh nghiệp, tránh được các rủi ro về pháp lý liên quan đến các hành vi vi phạm các quy định của pháp luật về công tác bảo vệ môi trường tự nhiên và động vật hoang dã;
- Giảm thiểu các tác động tiêu cực đến môi trường tự nhiên nhờ việc áp dụng các phương pháp tiết kiệm năng lượng, tiết kiệm nước và quản lý chất thải;
- Tiết kiệm được chi phí vận hành, tăng lợi nhuận, đóng góp vào sự ổn định và phát triển của doanh nghiệp và cải thiện phúc lợi cho người lao động;
- Đáp ứng nhu cầu du lịch có trách nhiệm với môi trường của thị trường khách, nâng cao sự hài lòng của khách và thu hút thêm khách;
- Thể hiện được trách nhiệm xã hội và đạo đức của doanh nghiệp lữ hành trong quá trình phục vụ khách, tạo ấn tượng tốt với khách hàng và cộng đồng, giúp xây dựng hình ảnh tích cực và uy tín cho doanh nghiệp;
- Góp phần vào sự phát triển bền vững của môi trường tự nhiên và động vật hoang dã, mang lại cơ hội tận hưởng và khám phá các giá trị và vẻ đẹp của thiên nhiên cho các thế hệ tương lai.

2. DOANH NGHIỆP LỮ HÀNH LÀM GÌ VÀ KHÔNG NÊN LÀM GÌ

Doanh nghiệp lữ hành cần tuân thủ các quy định của pháp luật về bảo vệ môi trường tự nhiên và động vật hoang dã trong quá trình kinh doanh. Bên cạnh đó, doanh nghiệp nên tìm kiếm, lựa chọn các dịch vụ phù hợp để thiết kế các sản phẩm du lịch có trách nhiệm với môi trường tự nhiên và động vật hoang dã. Ngoài ra, doanh nghiệp lữ hành cần xây dựng chính sách và thực hiện các quy tắc ứng xử về bảo vệ môi trường thiên nhiên và động vật hoang dã (Nga, H. Q. và các cộng sự, 2020).

Hướng dẫn chung:

- Lựa chọn các đơn vị cung cấp dịch vụ du lịch có trách nhiệm, các nhà cung cấp dịch vụ cam kết thực hành du lịch có trách nhiệm, các nhà cung cấp dịch vụ đã đạt được những kết quả nhất định về thực hành du lịch có trách nhiệm;
- Chủ động đề nghị các nhà cung cấp trong chuỗi cung ứng dịch vụ cấu thành chương trình du lịch và các bên tham gia cam kết về việc bảo vệ môi trường tự nhiên và động vật hoang dã trong các hoạt động gắn với dịch vụ được cung cấp;
- Cung cấp/ đào tạo và yêu cầu người lao động, khách hàng tuân thủ các quy định của doanh nghiệp về hành vi bảo vệ môi trường, các quy tắc ứng xử gắn với bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã cũng như một số quy định pháp lý liên quan;
- Tạo môi trường làm việc xanh bằng cách áp dụng các hướng dẫn trong nguyên tắc 4T: Từ chối những thứ không nên dùng, Tiết giảm những thứ cần dùng; Tái sử dụng, Tái chế những thứ có thể dùng lại;
- Giới hạn số lượng khách tham gia chương trình du lịch trong phạm vi sức chịu tải du lịch và khả năng phục hồi của môi trường tự nhiên tại các điểm du lịch;

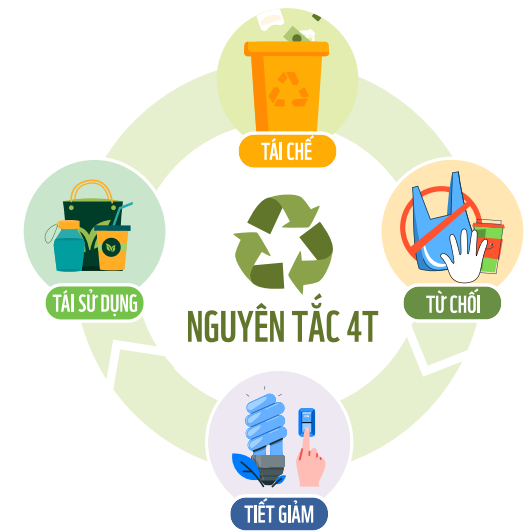
© Milos Bicanski/WWF-UK

- Lồng ghép thông điệp về du lịch có trách nhiệm với môi trường thiên nhiên và động vật hoang dã vào một số hoạt động trong các chương trình du lịch nếu phù hợp;
- Tổ chức, hưởng ứng, tham gia các hoạt động bảo vệ môi trường tại các điểm đến (trồng cây, dọn vệ sinh môi trường, ...) trong chương trình du lịch;
- Đóng góp kinh phí cho hoạt động bảo tồn thiên nhiên và động vật hoang dã tại địa phương.

Nguyên tắc 4T:

Từ chối những thứ không nên dùng:

- Không sử dụng các sản phẩm dùng một lần tại doanh nghiệp cũng như trong các chương trình du lịch như túi nilon, hộp đựng, cốc, ống hút... nhựa mà dùng các sản phẩm thân thiện với môi trường bằng tre, gỗ, gốm và các sản phẩm có thể phân huỷ sinh học;
- Không đưa vào chương trình du lịch các điểm du lịch, nhà hàng, cơ sở lưu trú sử dụng, trưng bày, bán đồ lưu niệm và các sản phẩm có nguồn gốc từ thiên nhiên hay từ động vật hoang dã có trong danh mục cần bảo vệ;
- Không sử dụng các loài thực vật ngoại lai và xâm lấn trong trang trí cảnh quan của doanh nghiệp, dùng các loài thực vật bản địa và đặc hữu có nguồn gốc bền vững;
- Không trưng bày, trưng bày các sản phẩm có nguồn gốc từ thiên nhiên hay từ động vật hoang dã có trong danh mục cần bảo vệ.

Tiết giảm năng lượng và những thứ cần dùng:

- Khuyến khích nhân viên tiết kiệm điện (tắt thiết bị điện khi không dùng; cài đặt chế độ tiết kiệm năng lượng cho các thiết bị điện, điện tử; đặt điều hoà ở nhiệt độ thích hợp theo mùa; hạn chế bật đèn nếu tận dụng được ánh sáng tự nhiên; đi thang bộ trong phạm vi 3 tầng...);

- Tiết kiệm nước bằng cách lắp thiết bị hạn chế tốc độ dòng chảy của nước qua các vòi và trang bị bồn cầu có hệ thống xả kép hoặc điều chỉnh giảm mực nước trong két nước bồn cầu;
- Kiểm tra, bảo trì các thiết bị điện, nước để đảm bảo chúng hoạt động tốt, các thiết bị chứa và dẫn nước không bị rò rỉ;
- Số hoá tài liệu, tiết giảm việc in ấn, xem xét việc in ấn 2 mặt giấy trong công việc hành chính, văn phòng;
- Chỉ mua sắm văn phòng phẩm và đồ dùng văn phòng dựa trên nhu cầu sử dụng thực tế của doanh nghiệp.

Tái sử dụng, tái chế những thứ có thể sử dụng lại:

- Sử dụng các thùng rác riêng biệt để thu gom, phân loại rác thải để phục vụ mục đích tái sử dụng, tái chế;
- Khuyến khích khách du lịch và người lao động sử dụng bình nước cá nhân, túi vải và các đồ dùng cá nhân khác có thể tái sử dụng nhiều lần trong quá trình du lịch.

3. THÔNG TIN PHÁP LÝ DOANH NGHIỆP LỮ HÀNH CẦN BIẾT

Luật Du lịch, 2017:

- Hành vi bị nghiêm cấm trong hoạt động du lịch là hành vi xâm hại tài nguyên du lịch, môi trường du lịch (Điều 9, Khoản 3).
- Khách du lịch, tổ chức, cá nhân kinh doanh du lịch, cộng đồng dân cư có trách nhiệm bảo vệ tài nguyên du lịch (Điều 17, Khoản 4).

Luật Bảo vệ môi trường, 2020:

- Một số hành vi bị nghiêm cấm trong hoạt động bảo vệ môi trường (Trích từ Điều 6):
  - ♦ Che giấu hành vi gây ô nhiễm môi trường, cản trở, làm sai lệch thông tin, gian dối trong hoạt động bảo vệ môi trường dẫn đến hậu quả xấu đối với môi trường;
  - ♦ Phá hoại, xâm chiếm trái phép di sản thiên nhiên;
  - ♦ Phá hoại, xâm chiếm công trình, thiết bị, phương tiện phục vụ hoạt động bảo vệ môi trường.

- Nghĩa vụ của cá nhân về bảo vệ môi trường trong hoạt động văn hóa, thể thao và du lịch (khi đến khu di tích, điểm di tích, khu du lịch, điểm du lịch, cơ sở lưu trú du lịch, địa điểm tập luyện, biểu diễn, thi đấu thể dục, thể thao, địa điểm diễn ra lễ hội) (Trích từ Điều 66):

- ♦ Tuân thủ quy định, quy chế giữ gìn vệ sinh, bảo vệ môi trường;
- ♦ Thải bỏ chất thải đúng nơi quy định; hạn chế phát sinh chất thải nhựa;
- ♦ Giữ gìn vệ sinh công cộng;
- ♦ Không xâm hại cảnh quan môi trường và các loài sinh vật.

Bộ luật Hình sự, 2015, sửa đổi bổ sung năm 2017:

- Các hành vi gây ô nhiễm môi trường như chôn lấp, đổ thải, xả thải trái pháp luật có thể bị phạt tiền ở khung hình phạt thấp nhất (khung 1) từ 3 tỷ đồng đến 7 tỷ đồng đối với các pháp nhân thương mại; từ 50 triệu đồng đến 500 triệu đồng hoặc phạt tù từ 03 tháng đến 02 năm đối với cá nhân vi phạm (Trích từ Điều 235).
- Các hành vi vi phạm quy định bảo vệ động vật hoang dã, nguy cấp, quý, hiếm (như: săn bắt, giết, nuôi, nhốt, tàng trữ, chế biến, vận chuyển và buôn bán trái phép động vật, bộ phận cơ thể hoặc sản phẩm của động vật hoang dã, nguy cấp, quý, hiếm) tùy theo tính chất, mức độ vi phạm có thể bị xử phạt vi phạm hành chính hoặc bị truy cứu trách nhiệm hình sự theo quy định của pháp luật:
  - ♦ Tội vi phạm quy định về bảo vệ động vật hoang dã có mức phạt tiền từ 300 triệu đồng đến 1,5 tỷ đồng, phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm hoặc phạt tù từ 06 tháng đến 12 năm (Trích từ Điều 234);
  - ♦ Tội vi phạm quy định về bảo vệ động vật nguy cấp, quý, hiếm có mức phạt tiền từ 500 triệu đồng đến 2 tỷ đồng hoặc phạt tù từ 01 năm đến 15 năm, người phạm tội còn có thể bị cấm đảm nhiệm chức vụ, cấm hành nghề hoặc làm công việc nhất định từ 01 năm đến 05 năm (Trích từ Điều 244).

Ng nghị định số 45/2022/NĐ-CP quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bảo vệ môi trường:

- Các hành vi vi phạm các quy định về: quản lý chất thải, bảo vệ môi trường trong hoạt động du lịch, bảo tồn thiên nhiên và đa dạng sinh học... bị áp dụng hình thức xử phạt chính từ cảnh cáo đến tối đa là 1 tỷ đồng đối với cá nhân; 2 tỷ đồng đối với tổ chức, đồng thời áp dụng các hình thức xử phạt bổ sung tùy vào hành vi vi phạm (Trích từ Điều 1, Khoản 2 và Điều 4).

Nghị định số 45/2019/NĐ-CP quy định xử phạt hành chính trong lĩnh vực du lịch:

- Phối hợp không kịp thời hoặc không phối hợp với cơ quan nhà nước có thẩm quyền để xử lý các hành vi vi phạm pháp luật của khách du lịch trong thời gian tham gia chương trình du lịch bị phạt tiền từ 500 nghìn đồng đến 1 triệu đồng (Điều 7, Khoản 1).
- Không phổ biến, hướng dẫn khách du lịch tuân thủ pháp luật, quy định của nơi đến du lịch bị phạt tiền từ 1 triệu đồng đến 3 triệu đồng (Trích từ Điều 7, Khoản 2).

Nghị định số 35/2019/NĐ-CP quy định xử phạt hành chính trong lĩnh vực lâm nghiệp và Nghị định số 07/2022/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung:

- Hành vi tàng trữ, mua, bán, chế biến lâm sản (gỗ, thực vật rừng ngoài gỗ, động vật rừng, bộ phận cơ thể hoặc sản phẩm của động vật rừng trong đó bao gồm ngà voi) không có hồ sơ hợp pháp hoặc có hồ sơ hợp pháp nhưng lâm sản không đúng với nội dung hồ sơ đó, bị xử phạt từ 1 triệu đồng đến 500 triệu đồng cùng các hình thức xử phạt bổ sung khác (Trích từ Điều 23).

PHẦN III.

BÀI HỌC ĐIỂN HÌNH VỀ DU LỊCH CÓ TRÁCH NHIỆM VỚI THIÊN NHIÊN VÀ ĐỘNG VẬT HOANG DÃ

1. CÔNG TY EMIC TRAVEL (HỘI AN, QUẢNG NAM)

Emic Travel là một công ty du lịch địa phương tham gia vào chương trình chứng nhận Travelife về du lịch bền vững, cam kết thực hiện và thúc đẩy phát triển bền vững trong ngành du lịch và thực hành bảo vệ môi trường thông qua các hoạt động có trách nhiệm. Emic Travel đã xây dựng “Chính sách bền vững” để áp dụng cho các hoạt động của công ty, trong đó cam kết mạnh mẽ về việc bảo vệ môi trường.

Emic Travel hạn chế sử dụng các sản phẩm bao bì nhựa, chai nhựa dùng một lần, đồ dùng văn phòng và dịch vụ ăn uống, quà tặng cho nhân viên luôn ưu tiên tính bền vững và thân thiện với môi trường. Thực hành việc tiết kiệm, trong văn phòng của công ty, máy in được cài đặt mặc định chế độ in hai mặt và chỉ in khi cần thiết; đèn và các thiết bị khi không sử dụng đều được tắt. Emic Travel cũng ưu tiên mua mới thiết bị tiết kiệm năng lượng khi cần thay thế trong khi cân nhắc về chi phí và chất lượng. Công ty cũng luôn tuân thủ quy định thu gom và xử lý chất thải của địa phương và không sử dụng nước uống bằng chai nhựa sử dụng một lần cho văn phòng. Bên cạnh đó, với các nhà cung cấp, Emic Travel khuyến khích họ thực hiện tính bền vững thân thiện với môi trường trong các dịch vụ. Cùng với việc chú ý đến lợi ích của cộng đồng địa phương trong việc lựa chọn nhà cung cấp, Emic Travel còn góp phần nâng cao nhận thức cho các nhà cung cấp du lịch bằng cách tổ chức diễn đàn chia sẻ về phát triển bền vững. Trong quá trình hoạt động, Emic Travel không tổ chức bất kỳ chuyến tham quan, trải nghiệm nào gây hại cho con người, động vật và thực vật và luôn cung cấp cho khách quy tắc ứng xử chuẩn mực với môi trường tự nhiên. Emic Travel cũng khuyến khích khách du lịch quyên góp cho tổ chức từ thiện địa phương và các sáng kiến bền vững. Emic Travel hợp tác với người dân địa phương và sử dụng các sản phẩm địa phương và hàng hóa hữu cơ để mang lại lợi ích kinh tế cho cộng đồng, sự an toàn và sức khỏe cho khách. Với các đối tác, Emic Travel thông báo cho họ về các tiêu chí bền vững của Travelife, các tiêu chuẩn du lịch địa phương và chính sách phát triển bền vững của công ty để cùng thực hiện thông qua hợp đồng bằng văn bản. Hiện tại, Emic Travel đang thực hiện việc kiểm toán phát thải Carbon các sản phẩm của mình, đồng thời, Emic Travel đã và đang thúc đẩy các chương trình du lịch Low Carbon.

2. CÔNG TY DU LỊCH OXALIS ADVENTURE (BỐ TRẠCH, QUẢNG BÌNH)

Là một doanh nghiệp du lịch mạo hiểm chuyên cung cấp tour thám hiểm hang động và leo núi tại các khu rừng và hang động hẻo lánh ở tỉnh Quảng Bình. Với cam kết ưu tiên bảo vệ môi trường và bảo tồn tài nguyên thiên nhiên, mọi hoạt động trong các chương trình do Oxalis tổ chức đều áp dụng các biện pháp thiết thực để giảm thiểu tác động đến môi trường.

Oxalis tổ chức các đoàn khách nhỏ từ 01-16 người. Đoàn khách di chuyển trên những con đường mòn có sẵn từ người dân địa phương. Đường đi trong hang được thiết kế để

giảm đến mức tối đa tác động lên nền hang và tránh làm hư hại thạch nhũ. Ở những nơi có thạch nhũ đang hình thành, lối đi được đánh dấu bằng ruy băng phản quang để du khách không bước qua giới hạn quy định này. Tour sử dụng các thiết bị lọc nước để cấp nước uống, không dùng nước đóng chai,... đồng thời sử dụng túi sinh học làm từ bột ngô thay cho các loại túi thông thường Oxalis không xây dựng hạ tầng phục vụ du lịch cố định trong hang và trong rừng. Mọi thứ được mang vào rừng hoặc hang động đều phải được mang ra ngoài theo đúng nguyên tắc “chỉ để lại dấu chân”. Các loại rác thải sẽ được phân thành: rác hữu cơ, rác tái chế và rác thải thông thường. Mỗi loại rác sẽ được thu gom và xử lý theo quy định riêng. Sau đó, toàn bộ rác thải đã được phân loại sẽ được vận chuyển ra khỏi khu vực rừng khi đoàn khách rời đi. Oxalis quy định du khách có thể bơi lội, tắm gội nhưng phải sử dụng dầu gội và sữa tắm sinh học, không sử dụng các loại hóa chất để tránh ảnh hưởng đến nguồn nước. Nhà vệ sinh cũng sử dụng phương pháp ủ phân vi sinh tại các điểm cắm trại của Oxalis nhằm bảo vệ môi trường và các mạch nước ở những khu vực này. Bên cạnh đó, tất cả các khu cắm trại của Oxalis đều sử dụng năng lượng mặt trời để chiếu sáng và sạc cho các thiết bị.

Từ giữa tháng 9 đến giữa tháng 11 hàng năm, Oxalis tạm ngưng hoạt động tổ chức tour du lịch mạo hiểm để tránh thời tiết xấu cũng như để cho rừng và các hang động được “nghỉ ngơi”, phục hồi. Công tác đánh giá tác động môi trường cũng được Oxalis thực hiện thường xuyên, ví dụ như việc kiểm tra chất lượng nước để đảm bảo không có bất kỳ tác động xấu lên các con sông xung quanh.

3. CÔNG TY FOOTPRINT TRAVEL (HÀ NỘI)

Là công ty lữ hành đầu tiên ở Việt Nam do người Việt Nam làm chủ sở hữu đạt được chứng nhận Travelife, một trong những giá trị cốt lõi của Footprint Travel là “Trách nhiệm”. Thể hiện trách nhiệm với tập thể công ty, với khách hàng, với môi trường, với cộng đồng và xã hội, năm 2008, Footprint Travel đã trở thành đơn vị đồng sáng lập Câu lạc bộ Du lịch có trách nhiệm (RTC) với thành viên là các công ty du lịch, lữ hành, các đơn vị giáo dục, tổ chức phi chính phủ... cùng hoạt động hướng tới mục tiêu chung là thúc đẩy du lịch có trách nhiệm ở Việt Nam.

Hoạt động của RTC bao gồm phát triển sản phẩm du lịch có trách nhiệm, đào tạo về du lịch bền vững, tổ chức các sự kiện kết nối doanh nghiệp, đồng hành và tư vấn cho các doanh nghiệp thực hiện tiêu chí du lịch bền vững, tham vấn cho các dự án về du lịch bền vững, tổ chức các hoạt động bảo vệ môi trường và hỗ trợ cộng đồng. RTC đã tổ chức rất nhiều hoạt động có ý nghĩa như trồng cây, nhặt rác, làm đường, hỗ trợ người dân làm du lịch cộng đồng. Với tư cách là nhà đồng sáng lập, Footprint Travel là đơn vị tiên phong đã dẫn dắt RTC thực hiện các hoạt động ý nghĩa và sức ảnh hưởng, góp phần nâng cao nhận thức và thay đổi hành vi du lịch theo hướng tích cực.

Bên cạnh đó, Footprint Travel cũng đã thực hiện nhiều chiến dịch bảo vệ môi trường tại công ty như văn phòng xanh, tiết kiệm nước, năng lượng, phân loại và giảm thiểu rác thải, cùng đạp xe đi làm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Chính phủ (2019). Nghị định số 35/2019/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực lâm nghiệp.

Chính phủ (2019). Nghị định 45/2019/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực du lịch.

Chính phủ (2022). Nghị định số 07/2022/NĐ-CP sửa đổi, bổ sung một số điều của các nghị định về xử phạt hành chính trong lĩnh vực lâm nghiệp; bảo vệ và kiểm định thực vật; thú ý; chăn nuôi.

Chính phủ (2022). Nghị định số 45/2022/NĐ-CP quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bảo vệ môi trường.

Global Sustainable Tourism Council (2016). GSTC Criteria & Indicators (For Tour Operators) (version 2.0). Washington, DC.

Nga, H. Q., Mai, N.T.T. & Chi, L.Q. (2020). Du lịch có trách nhiệm, Trường Đại học Mở Hà Nội.

Quốc hội (2015). Bộ luật Hình sự.

Quốc hội (2020). Luật Bảo vệ môi trường.

Quốc hội (2017). Luật Du lịch.

Quốc hội (2017). Luật sửa đổi bổ sung một số điều của Bộ Luật hình sự 2015.

UNDP (2024). https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-02/undp_trends_report_2024_0.pdf#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Fwww.undp.org%2Fsites%2Fg%2Ffiles%2Fzskgke326%2Ffiles%2F2024. (Truy cập ngày 15 tháng 7 năm 2024).

WEF (2016). <https://www.weforum.org/press/2016/01/more-plastic-than-fish-in-the-ocean-by-2050-report-offers-blueprint-for-change/>. (Truy cập ngày 15 tháng 7 năm 2024).

WEF (2020). https://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Nature_Economy_Report_2020.pdf. (Truy cập ngày 18 tháng 7 năm 2024).

WWF (2022). <https://www.worldwildlife.org/pages/what-is-biodiversity>. (Truy cập ngày 18 tháng 7 năm 2024).

WWF (2022). Living Planet report 2022.

BACKGROUND

Humanity is facing a harsh reality on the planet - a consequence of its own destructive activities. Pollution, floods, droughts, biodiversity loss and the disappearance of wild animals and plants have become global problems, causing serious ecological imbalances. The report by the United Nations Development Programme (UNDP) in 2024 shows that biodiversity loss is occurring at an unprecedented rate in human history, with **more than 1 million animal and plant species threatened with extinction** (UNDP, 2024). According to Living Planet Report 2022 by the World Wide Fund for Nature (WWF), **vertebrate populations have declined by an average of 69% globally** since 1970 (WWF, 2022). WWF also showed that, **three-quarters of terrestrial environments and about two-thirds of ocean environments have been significantly altered** (WWF, 2022) and at the rate of plastic production and consumption as in the past, the World Economic Forum (WEF) predicted that the volume of **plastic will exceed the volume of fish by 2050** (WEF, 2016). Biodiversity degradation has been severely affecting human livelihoods, food security, health and quality of life and putting us at risk.

Tourism is an important economic sector in many countries with **more than 80% of goods and services depending on natural values and biodiversity** (WEF, 2020). On the one hand, tourism can connect people with nature and promote nature conservation, but on the other hand, tourism activities also cause disruptions, affecting the natural environment, reducing biodiversity.

As one of the countries with high biodiversity in the world, along with other resources, Viet Nam has many favorable conditions for tourism development. However, the reality shows that the tourism industry has been exploiting natural resources in an unsustainable manner, and has not yet promoted its role as a bridge in promoting the participation of stakeholders in nature protection. Meeting the improper needs of a group of tourists has increased the trade and consumption of wildlife, contributing to pushing many rare species to the brink of extinction.

With the mission of preventing the degradation of the natural environment in Viet Nam and building a future in which people live in harmony with nature, World Wide Fund for Nature in Viet Nam (WWF-Viet Nam), with the support of the Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH known as the German Development Cooperation via the Reducing the Demand for Ivory Project, in coordination with the Viet Nam National Authority of Tourism and the Viet Nam CITES Management Authority, has carried out many activities to minimize the negative impacts of tourism on nature and wildlife such as: training for tour guides and organizing seminars with travel and tourism companies on responsible tourism with nature and wildlife; providing information and guidance on responsible tourism practices for individuals, organizations and related businesses. The *Guide to nature and wildlife responsible tourism practices* for travel businesses was developed in this context.

PURPOSE OF THE HANDBOOK

The Handbook is compiled to provide some core knowledge about responsible tourism in relation to nature and wildlife conservation, and to provide practical guidance on responsible tourism and wildlife for travel businesses. Through these contents, the Handbook hopes to raise awareness of nature and wildlife protection for staff and workers in travel businesses, thereby having ways to influence and change the attitude and behaviors of tourists and related partners towards nature in a positive way, especially reducing demand for wildlife and wildlife products.

INSTRUCTIONS FOR USE

The Handbook is intended for reference and use by staff and employees working in travel businesses. The responsible tourism practice guidelines can be referenced and applied in the process of organizing and operating travel businesses. The Handbook can also be exploited and used by other businesses in the tourism sector, trainers, lecturers in training and teaching activities for human resources in the tourism industry to guide and inspire, spread love and desire to protect nature and wildlife, contributing to the development of sustainable tourism in Viet Nam.

COPYRIGHT AND REFERENCE CITATIONS

The Handbook is a product within the framework of the Ivory Demand Reduction Project implemented by the WWF-Viet Nam. The copyright of the Handbook is owned by WWF-Viet Nam. Copying, modifying, or republishing the Handbook in other forms without permission from WWF-Viet Nam is a violation of the law on intellectual property rights. When citing this document, please use the following format: WWF-Viet Nam (2024). Handbook: Guide to nature and wildlife responsible tourism practices (for travel businesses). Hanoi.

DISCLAIMER

The Handbook provides content for reference purposes only and is not a substitute for legal documents. The information and opinions contained in this document do not necessarily reflect the views of WWF-Viet Nam. We are not responsible for any damages caused to users or third parties related to the use of this handbook.

AUTHORS

Author:

Dr. Nguyễn Thị Thu Mai - Dean of the Faculty of Tourism, Hanoi Open University.

Reviewers:

Dr. Phạm Lê Thảo - Deputy Head of Travel Management Department/ Viet Nam National Authority of Tourism.

MA. Nguyễn Thanh Nga - Specialist, Travel Management Department/ Viet Nam National Authority of Tourism.

MA. Lê Thị Minh Quế - Specialist, Travel Management Department/ Viet Nam National Authority of Tourism.

MA. Nguyễn Anh Tuấn - Specialist, Viet Nam CITES Management Authority.

Dr. Nguyễn Hữu Cường - Lecturer, Viet Nam National University of Forestry.

MA. Vương Quốc Chiển - Reducing the Demand for Ivory Project Manager, WWF-Viet Nam.

Editorial staff

Vũ Thanh Hà - Reducing the Demand for Ivory Project, WWF-Viet Nam.

Tạ Huy Vũ - Reducing the Demand for Ivory Project, WWF-Viet Nam.

PART I.

OVERVIEW OF NATURE AND WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM

1. WHAT IS NATURE AND WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM?

Nature and wildlife responsible tourism is a unique way for people to connect with nature, to explore the magical beauty of natural landscapes and the world of wild animals. Living in the natural environment without being domesticated or raised by humans, wildlife includes all animals that live freely in natural ecosystems, from mammals, birds, reptiles, amphibians to fish and insects. These species find their own food, water and shelter, and they play an important role in maintaining ecological balance and biodiversity.

© Juozas Cernius/WWF-UK

Nature and wildlife responsible tourism is a form of sustainable tourism that aims to effectively exploit the values of natural resources to serve the process of economic and social development without degrading the environment and the functions of ecosystems. Nature and wildlife responsible tourism is the process of maintaining a balance between exploiting and preserving the natural environment and wildlife while carrying out tourism activities. This balance is achieved by:

- Strictly complying with regulations and standards on the protection of the natural environment and wildlife in the process of building a system of service facilities, selecting services and organizing tourism activities;
- Connecting tourists with nature and wildlife through responsible activities that do not damage the values of nature and wildlife;
- Allocating a fair portion of revenue from tourism activities to serve the conservation of nature and wildlife, especially in areas where tourism activities take place;
- Encouraging and educating tourism participants to respect nature, minimizing the negative impacts of tourism activities on the natural environment and wildlife, ensuring their recovery and development;
- Promoting and spreading the values of nature and conveying the message of nature and wildlife conservation to tourists and related parties, raising awareness and adjusting their behavior, contributing to the preservation and conservation of nature and wildlife.

© Gary Block/WWF

2. BENEFITS OF NATURE & WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM

Nature and wildlife responsible tourism brings many benefits, not only contributing to the protection of the environment and wildlife but also ensuring the sustainable development of tourism, creating long-term benefits for all stakeholders.

- **CONSERVING THE NATURAL ENVIRONMENT:** Contributing to protecting the natural environment and wildlife, balancing the ecosystem to create a safer and better place for people to live;
- **ENSURING CONDITIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT:** Through responsible tourism practices, protecting natural resources is protecting an indispensable element that forms the tourism products;
- **IMPROVING THE EXPERIENCE FOR TOURISTS:** Bringing tourists authentic and valuable experiences, helping them enjoy and connect with nature;
- **ECONOMIC SUPPORT FOR STAKEHOLDERS:** Creating sustainable revenue for service providers in the supply chain, for local communities, contributing to research and conservation of nature and wildlife;
- **IMPROVING THE CAPACITY OF RELATED PARTIES:** Contributing to human investment through training to raise awareness for stakeholders, including local people, to manage their resources sustainably;
- **ENHANCE THE POSITION OF TOURISM DESTINATIONS:** Providing responsible tourism products and services will bring prestige to tourism destinations, helping to improve the image and enhance the position of tourism destinations.

3. PRINCIPLES OF NATURE AND WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM PRACTICES

- **RESPECT:** Respect nature by protecting, not harming, not supporting activities that harm the natural environment and wildlife;
- **FAIRNESS:** Fairness in sharing benefits from tourism activities based on natural resources with stakeholders;
- **OBJECTIVITY:** Honesty and objectivity in assessing the environmental impact of tourism activities from the planning stage to implementation;
- **SHARING:** Sharing information, technology, techniques and experiences among stakeholders in the protection of nature and wildlife;
- **NO COMPROMISE:** Not disregarding or trading off the balance and values of nature, the survival of wildlife to develop tourism at all costs.

PART II.

GUIDE FOR TRAVEL BUSINESSES

Farmers in Dich Vu Lua Mua Noi cooperative use the boat to visit floating rice fields during the flooding season in Vinh Dai commune, Tan Hung district, Long An province, Viet Nam
© Cham Team/ WWF-Viet Nam

1. REASONS TO PRACTICE NATURE AND WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM

Practicing nature and wildlife responsible tourism will help travel businesses:

- Ensure safety for business operations, avoid legal risks by not violating the provisions of law related to activities that violate the natural environment and wildlife;
- Minimize negative impacts on the natural environment by applying energy-saving, water-saving and waste management methods;
- Save operating costs, increase profits, contribute to the stability and development of the travel business and improve employee welfare;
- Meet the needs and trends of environmentally responsible tourism of the tourist market, increase tourist satisfaction and possibly attract more tourist;
- Demonstrate the corporate social responsibility and ethics of travel businesses in the process of serving customers, creating a good impression with customers and the community, helping to build a positive image and reputation for the business;
- Contribute to the sustainable development of the natural environment and wildlife, providing opportunities to enjoy and explore the values and beauty of nature for future generations.

2. WHAT TRAVEL BUSINESSES SHOULD AND SHOULD NOT DO

Travel businesses must comply with legal regulations on the protection of the natural environment and wildlife during their business operations. In addition, businesses should seek and select appropriate services to design tourism products that are responsible for the natural environment and wildlife.. In addition, travel businesses need to develop policies and implement codes of conduct on the protection of the natural environment and wildlife (Nga, H. Q. et al., 2020).

General instructions:

- Select responsible tourism service providers, service providers committed to responsible tourism practices, service providers that have achieved certain results in responsible tourism practices;
- Proactively request suppliers in the service supply chain that make up the tourism program and participating parties to commit to protecting the natural environment and wildlife in activities associated with the provided services;
- Provide/train and require employees and customers to comply with the travel agency's regulations on environmental protection, codes of conduct associated with nature and wildlife conservation as well as some related legal regulations;
- Create a green working environment by applying the guidelines in the 4Rs principle: Refuse things that should not be used, Reduce things that need to be used; Reuse, Recycle things that can be reused;
- Limit the number of visitors participating in tourism programs within the tourism carrying capacity and the resilience of the natural environment at tourism destinations;
- Integrate messages on nature and wildlife responsible tourism into some activities in tourism programs where appropriate;
- Organize, respond to, and participate in environmental protection activities at destinations (planting trees, cleaning the environment, etc.) in the tourism program;
- Contribute funds to local nature and wildlife conservation activities.

4Rs Principle:

Refuse things that should not be used:

- Do not use disposable products at businesses as well as in tourism programs such as plastic bags, containers, cups, straws... instead use environmentally friendly products made of bamboo, wood, ceramic and biodegradable products;
- Do not include in tourism programs tourist attractions, restaurants, accommodation facilities that use,

display, sell souvenirs and products of natural origin or from wild animals in the list of protected areas;

- Do not use exotic and invasive plants in the landscape decoration of businesses, use indigenous and endemic plants of sustainable origin;
- Do not display products of natural origin or from wild animals in the list of protected areas.

Reduce Energy and Necessities:

- Encourage employees to save electricity (turn off electrical equipment when not in use; set energy saving mode for electrical and electronic equipment; set air conditioners to appropriate seasonal temperatures; limit turning on lights if natural light is available; use stairs within 3 floors...);
- Save water by installing devices to limit the flow rate of water through faucets and equip toilets with dual flush systems or adjust the water level in the toilet tank;
- Check and maintain electrical and water equipment to ensure they work well, and that water storage and conduit equipment do not leak;
- Digitize documents, reduce printing, consider printing on both sides of paper in administrative and office work;
- Only purchase stationery and office supplies based on the actual needs of the business.

Reuse, Recycle things that can be reused:

- Use separate trash cans to collect and sort waste for reuse and recycling purposes;
- Encourage tourists and workers to use personal water bottles, cloth bags and other personal items that can be reused many times during their travel.

3. USEFUL LEGAL INFORMATION FOR TRAVEL BUSINESSES

Law on Tourism, 2017:

- Prohibited acts in tourism activities are acts that damage tourism resources and the tourism environment (Article 9, Clause 3).
- Tourists, businesses, organizations and individuals doing business in tourism, and local communities are responsible for protecting tourism resources (Article 17, Clause 4).

Law on Environmental Protection, 2020:

- Some prohibited acts in environmental protection activities (Excerpt from Article 6):
  - ♦ Concealing acts of polluting the environment, obstructing and falsifying information concerning environmental protection activities, thereby resulting in adverse effects on the environment;
  - ♦ Sabotaging or infringing upon natural heritage sites;
  - ♦ Sabotaging or infringing upon structures, equipment and facilities serving environmental protection activities.
- Individual obligations to protect the environment in cultural, sports and tourism activities (to sites/monuments, tourism areas, tourist attractions, tourist accommodation establishments, places for sports practice, performance and competition and festivals) (Excerpt from Article 66):
  - ♦ Comply with the regulations on hygiene maintenance and environmental protection;
  - ♦ Dispose of waste in designated places; limit the generation of plastic waste;
  - ♦ Maintain public hygiene;
  - ♦ Not infringe upon landscapes and animals.

The Criminal Code of Viet Nam, 2015, amended in 2017:

- Acts that cause environmental pollution such as illegal burying, dumping, and discharge of waste shall be liable to a fine at the lowest penalty level (level 1) from VND 3 billion to VND 7 billion for corporate legal entity; from VND 50 million to VND 500 million or imprisonment from 03 months to 02 years for individuals (Excerpt from Article 235).
- Acts that violate regulations on the protection of wild, endangered, precious, and rare animals (such as: illegal hunting, killing, raising, confining, storing, processing, transporting,

and trading of animals, body parts, or products of wild, endangered, precious, and rare animals) depending on the nature and severity of the violation may be subject to administrative sanctions or criminal prosecution according to the provisions of law:

- ♦ Offences against regulations on management and protection of wild animals shall be liable to a fine from VND 300,000,000 to VND 1.5 billion or face a penalty of up to 03 years' community sentence or 06 months to 12 years' imprisonment (Excerpt from Article 234);
- ♦ Offences against regulations on management and protection of endangered, rare animals shall be liable to a fine from VND 500 million to VND 2 billion or face a penalty of 01 - 15 years' imprisonment, the offender might also be prohibited from holding certain positions or doing certain works for 01 - 05 years (Excerpt from Article 244).

Decree No. 45/2022/ND-CP stipulates administrative sanctions for violations in the field of environmental protection:

- Violations of regulations on: environmental registration, environmental licenses, environmental impact assessment; waste management, environmental protection in tourism activities, nature conservation and biodiversity... are subject to the main form of sanction from warning to a maximum of VND 1 billion for individuals; VND 2 billion for organizations, and additional forms of sanction are applied depending on the violation (Excerpt from Article 1, Clause 2 and Article 4).

Decree No. 45/2019/ND-CP stipulates administrative sanctions in the tourism sector:

- Failure to coordinate promptly or not to coordinate with competent state agencies to handle violations of the law by tourists during their participation in a tour program shall be subject to a fine of VND 500,000 to VND 1 million (Article 7, Clause 1).
- Không phổ biến, hướng dẫn khách du lịch tuân thủ pháp luật, quy định của nơi đến du lịch bị phạt tiền từ 1 triệu đồng đến 3 triệu đồng (Trích từ Điều 7, Khoản 2).

Decree No. 35/2019/ND-CP regulating administrative sanctions in the forestry sector and Decree No. 07/2022/ND-CP amending and supplementing:

- Acts of storing, buying, selling, processing forest products (timber, non-timber forest plants, forest animals, body parts or products of forest animals including ivory) without legal records or having legal records but the forest products do not match the contents of those records, shall be fined from VND 1 million to VND 500 million along with other additional penalties (Excerpt from Article 23).

A photograph of two hikers with large backpacks walking away from the camera on a dirt path through a lush, green forest. Sunlight filters through the trees, creating dappled light on the ground. The hiker on the left is wearing a blue shirt and dark shorts, while the hiker on the right is wearing a dark t-shirt and shorts. Both are carrying large, dark-colored backpacks. The path is covered with fallen leaves and small twigs.

PART III.

CASE STUDY ON NATURE AND WILDLIFE RESPONSIBLE TOURISM

1. EMIC TRAVEL (HOI AN, QUANG NAM)

Emic Travel is a local travel company participating in the Travelife certification program for sustainable tourism, committed to implementing and promoting sustainable development in the tourism industry and practicing environmental protection through responsible activities. Emic Travel has developed a “Sustainability Policy” to apply to the company’s operations, in which it is strongly committed to environmental protection.

Emic Travel limits the use of plastic packaging products, disposable plastic bottles, office supplies and catering services, and gifts for employees always prioritize sustainability and environmental friendliness. Practicing saving, in the company’s office, printers are set to double-sided printing by default and only print when necessary; lights and equipment are turned off when not in use. Emic Travel also prioritizes purchasing new energy-saving equipment when replacement is needed while considering cost and quality. The company also always complies with local waste collection and treatment regulations and does not use single-use plastic water bottles for the office. In addition, with suppliers, Emic Travel encourages them to implement environmentally friendly sustainability in their services. Along with paying attention to the interests of the local community in choosing suppliers, Emic Travel also contributes to raising awareness for tourism suppliers by organizing forums to share about sustainable development. During its operation, Emic Travel does not organize any tours or experiences that are harmful to people, animals and plants and always provides guests with a standard code of conduct with the natural environment. Emic Travel also encourages tourists to donate to local charities and sustainable initiatives. Emic Travel cooperates with local people and uses local products and organic goods to bring economic benefits to the community, safety and health to guests. With partners, Emic Travel informs them about Travelife’s sustainability criteria, local tourism standards and the company’s sustainable development policy to implement together through written contracts. Currently, Emic Travel is conducting Carbon emission audits of its products, and at the same time, Emic Travel has been promoting Low Carbon tour programs.

2. OXALIS ADVENTURE TOURS (BO TRACH, QUANG BINH)

As an adventure tourism company specializing in cave exploration and mountain climbing tours in remote forests and caves in Quang Binh province. With a commitment to prioritizing environmental protection and natural resource conservation, all activities in the programs organized by Oxalis apply practical measures to minimize environmental impacts.

Oxalis organizes small groups of 01-16 people. The tour group travels on trails formed by local people. The paths inside the cave are designed in such a way that the impact of tourism activities on the cave floor is kept minimal and to avoid damaging the stalactites.

In areas where stalactites are forming, the paths are marked with reflective tape to prevent visitors from crossing this boundary. The tour uses water filtration equipment to provide drinking water, instead of bottled water, ... and uses biodegradable bags made from corn flour instead of regular bags. Oxalis does not build permanent tourism infrastructure in the cave and in the forest. Everything brought into the forest or cave must be taken out according to the principle of "leaving only footprints". Waste will be classified into: organic waste, recyclable waste and general waste. Each type of waste will be collected and treated according to its own regulations. After that, all classified waste will be transported out of the forest area when the group leaves. Oxalis stipulates that visitors can swim and bathe, but must use organic shampoo and shower gel, not chemicals to avoid affecting the water source. Toilets also use the composting method at Oxalis campsites to protect the environment and water sources in these areas. In addition, all Oxalis campsites use solar energy for lighting and charging devices.

From mid-September to mid-November every year, Oxalis temporarily suspends adventure tour operations to avoid bad weather as well as to allow the forest and caves to "rest" and recover. Environmental impact assessments are also carried out regularly by Oxalis, such as water quality testing to ensure there is no negative impact on surrounding rivers.

3. FOOTPRINT TRAVEL (HA NOI)

As the first travel company in Viet Nam owned by Vietnamese people to achieve Travelife certification, one of Footprint Travel's core values is "Responsibility". Demonstrating responsibility to the company, to customers, to the environment, to the community and society, in 2008, Footprint Travel became a co-founder of the Responsible Travel Club (RTC) with members being travel companies, tour operators, educational institutions, non-governmental organizations... working towards the common goal of promoting responsible tourism in Viet Nam.

RTC's activities include developing responsible tourism products, training on sustainable tourism, organizing business networking events, accompanying and advising businesses to implement sustainable tourism criteria, consulting on sustainable tourism projects, organizing environmental protection activities and supporting the community. RTC has organized many meaningful activities such as planting trees, picking up trash, building roads, and supporting people in community tourism. As a co-founder, Footprint Travel is a pioneer in leading RTC to carry out meaningful and influential activities, contributing to raising awareness and changing travel behavior in a positive direction.

In addition, Footprint Travel has also implemented many environmental protection campaigns at the company such as green offices, saving water and energy, classifying and reducing waste, and cycling to work.

REFERENCES

Government (2019). Decree No. 35/2019/ND-CP regulating administrative sanctions in the forestry sector.

Government (2019). Decree No. 45/2019/ND-CP regulating administrative sanctions in the tourism sector.

Government (2022). Decree No. 07/2022/ND-CP amending and supplementing a number of articles of the decrees on administrative sanctions in the fields of forestry; plant protection and inspection; veterinary; animal husbandry.

Government (2022). Decree No. 45/2022/ND-CP regulating administrative sanctions for violations in the field of environmental protection.

Global Sustainable Tourism Council (2016). *GSTC Criteria & Indicators (For Tour Operators) (version 2.0)*. Washington, DC.

Nga, H. Q., Mai, N.T.T. & Chi, L.Q. (2020). *Responsible Tourism*, Hanoi Open University.

National Assembly (2015). *Criminal Code*.

National Assembly (2020). *Law on Environmental Protection*.

National Assembly (2017). *Law on Tourism*.

National Assembly (2017). *Law amending and supplementing a number of articles of the Criminal Code 2015*.

UNDP (2024).

https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-02/undp_trends_report_2024_0.pdf#:~:text=URL%3A%20https%3A%2F%2Fwww.undp.org%2Fsites%2Fg%2Ffiles%2Fzskgke326%2Ffiles%2F2024. (Retrieved July 15, 2024).

WEF (2016).

<https://www.weforum.org/press/2016/01/more-plastic-than-fish-in-the-ocean-by-2050-report-offers-blueprint-for-change/>. (Retrieved July 15, 2024).

WEF (2020). https://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Nature_Economy_Report_2020.pdf. (Retrieved July 18, 2024).

WWF (2022).

<https://www.worldwildlife.org/pages/what-is-biodiversity>. (Retrieved July 18, 2024).

WWF (2022). *Living Planet report 2022*.

Nông dân thu thập cá tại Vườn quốc gia Tràm Chim
Farmers collect fish at Tram Chim National Park

© Cham Team/WWF-Viet Nam

Phục hồi thiên nhiên vì lợi ích
con người và muôn loài
hoang dã.

together possible.

vietnam.panda.org

© Biểu tượng Panda năm 1986 của Tổ chức Quốc tế về Bảo tồn Thiên nhiên - WWF
(Tên cũ là Quỹ Động vật Hoang dã Thế giới)

® "WWF" là thương hiệu đã được đăng ký của WWF, WWF, Rue Mauverney 28, 1196
Gland, Thụy Sĩ. Tel. +41 22 364 9111; Fax +41 22 364 0332.

Để biết thêm thông tin chi tiết, vui lòng truy cập vietnam.panda.org